

Nieuws uit de Oudheidkamer

Nummer 13

april 2017

Adres : Boekenberg
Markt 40
3201CZ Spijkenisse

Openingstijden : dinsdag 11.00 - 16.00 uur
zaterdag 11.00 - 16.00 uur

Bankrekening : RegioBank NL81 RBRB 0920 0319 35
t.n.v. Vrienden van Spijkenisse
o.v.v. Oudheidkamer

Email : oudheidkamer-spijkenisse@kpnmail.nl

Nieuw in de Oudheidkamer

Het afgelopen kwartaal heeft de oudheidkamer weer nieuwe foto's, documenten, krantenknipsels en voorwerpen gekregen, waarvan we er hier weer een paar zullen laten zien.

Van (een fotokopie van) een Ansichtkaart was de achterkant wel zo interessant als de voorkant. Het gaat om een reclamekaart voor Boon's Cacao waarop de Voorstraat van vóór 1905 te zien is.

Foto 1 Voorstraat. Eerste huis links is nummer 58 (nu de winkel van Van den Engel), op de plaats van het eerst pand rechts staat nu nummer 65, een nieuw pand met de winkel van Miss Syllly.

Op de achterkant van de fotokopie heeft Cor Koornneef, de broer van wagenmaker Henk Koornneef, vermeld dat de man in het midden naast het paard zijn opa Hein Koornneef is. Het zal de oudere man zijn die het paard vasthoudt, met die hoge zwarte pet op. Het voegt iets toe aan de

verzameling van de Oudheidkamer: een foto van de wagenmaker die het schamel maakte dat in de oudheidkamer hangt (zie ook nieuwsbrief nr. 7). Hij was de vader van Kees, die ook wagenmaker was, evenals zijn kleinzoon Henk overigens. Kees had naast zijn werkplaats een winkel waarin hij en zijn vrouw o.a. klompen verkochten. Maar hij gaf ook ansichtkaarten uit, zoals gedrukt staat op de achterzijde van de volgende foto.

Foto 2. 1915: Haven met op de achtergrond de huizen van de Nieuwstraat.

Links op foto 2 is nog net de kade (Oostkade) te zien. Het eerste pand links is de winkel van barbier Piet Kweekel. Tussen de twee schepen is het sluisje te zien waarmee het erachter liggende waterreservoir, "het spui", afgesloten kon worden. Bij hoogwater in de Oude Maas werd dat sluisje open gezet zodat het spui vol kon lopen. Als het water zijn hoogste stand had bereikt, sloot men het sluisje en wachtte tot het water uit de haven op zijn laagste stand stond. Dan werd het spuisluisje geopend en kon het water uit het spui door de haven naar de Oude Maas stromen, waarbij slib en afval werden meegesleurd. Op deze wijze werd de haven op diepte en schoon gehouden. Het spui is gedempt en heet tegenwoordig Rademacherstraat. Het grote pand helemaal rechts op de foto staat aan de Kaaistraat en huisvest thans Merwede tapijten.

De Oostkade vormde de grens van het Ganzengors, een stuk land dat door de haven, Nieuwstraat en Schenkelweg omgeven wordt. Hier waren verschillende bedrijven gevestigd, waarvan de betonfabriek van Van Bodegom de oudste en bekendste was. Daarnaast hadden diverse leden van de familie Van Hamburg er hun bedrijf. Op Oostkade 20 woonde in 1937 Arie (A.J.) van Hamburg. (Foto 3 links)

Achter zijn huis had hij een houten schuur ingericht als werkplaats, waarin hij fietsen en landbouwwerktuigen repareerde. De heer Van Hamburg was een inventieve en ondernemende man. Zo maakte hij in de tweede wereldoorlog aardappelschilmesjes uit plaatstaal. Het bedrijf ontwikkelde zich na de oorlog tot Van Hamburg's Machinefabriek. De opkomst van de industrie in De Botlek en later de Europoort bracht ook veel werk voor van Hamburg mee. Maar het meest zichtbaar voor de Spijkenissers waren de boten die van

Hamburg bouwde op het ganzengors. Het begon met de productie van polyester roeiboten, vervolgens kleine zeilboten, daarna snelle speedboten en eindigde met grote, luxe, stalen jachten. Op het terrein van Van Hamburg werd een helling aangelegd waarmee de grotere schepen te water gelaten konden worden.

Foto 4 (links) Wagon geladen met een twintigtal roeiboten, klaar voor internationaal vervoer.

Foto 5 (rechts) Productiehal voor motorjachten

Foto 6 (links) Productiehal en scheepshelling op het ganzengors gezien vanaf het Noordeinde nabij de molen.

Foto 7 (rechts). De stand van Van Hamburg's Machinefabriek op de HISWA in 1965.

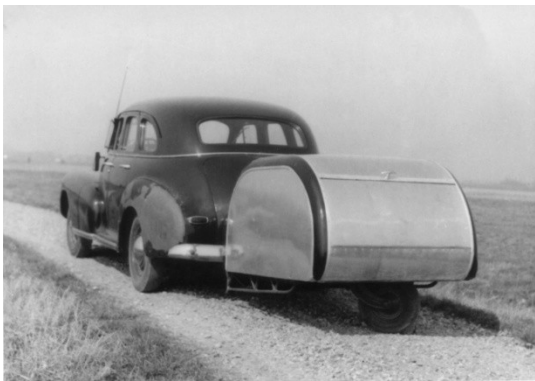

Foto 8 (linka). Scheepshelling van Van Hamburg op het ganzengors. Tewaterlating van ca 20 meter lang stalen jacht. Op de achtergrond de molen in het Noordeinde.

*Foto 9. Jacht dat zojuist de
scheepshelling van Van Hamburg
heeft verlaten. Op de plaats van het
witte gebouw achter het jacht staat
nu, in het Noordeinde, een
benzinstation.*

Van Hamburg ontwierp ook een éénwielig aanhangwagentje voor achter een personenauto.

*Foto 10. Eénwielige aanhanger voor
personenauto.*

*Foto 11. Beproeving van de éénwielige aanhanger
van Van Hamburg. In de aanhanger staan, van
links naar rechts: Jaap Timmers, Jan van Hamburg
(broer van Arie), Leen Kraak en Kees van
Hamburg, de vader van Arie en Jan.*

Tot slotte nog een ander ontwerp van Van Hamburg: een caravan. Voor de caravan werd door van Hamburg het onderstel en het stalen frame voor de opbouw gemaakt. Het houtwerk van de opbouw en het interieur werd verzorgd door wagenmaker Henk Koornneef. Noch de éénwielige aanhanger noch de caravan zijn in productie genomen.

*Foto 12 Caravan ontworpen, gebouwd en
gebruikt door A.J. van Hamburg en Henk
Koornneef.*

Ter afsluiting een foto van het bezoek van koningin Juliana op 26 april 1956 aan Spijkenisse en wel aan de stand van Van Hamburg.

Het bedrijf werd op 9 juli 1976 overgenomen door Troost Pernis. Begin tachtiger jaren werd het bedrijf verplaatst naar de Elementenweg, waar op 1 januari 1983 de werkzaamheden werden voortgezet.

Naast scans van foto's heeft de Oudheidkamer ook enkele voorwerpen in bruikleen gekregen die herinneren aan de activiteiten van Van Hamburg.

Nu 60 jaar geleden

In 1957 zijn tussen de Hekelingseweg en de Karel Doormanstraat huizen gebouwd in een wijk die als Verolmebuurt aangeduid werd. Ook werd de wijk heel toepasselijk Zeeheldenbuurt genoemd, gezien de namen van de Nederlandse zeehelden die gebruikt werden voor de straatnamen: M.A. de Ruyter, Jan Evertsen, Jan van Galen, M.H. Tromp en Witte de With. Naar Piet Hein is een plein vernoemd.

In De Botlek, Nieuwsblad voor IJsselmonde-West, Rozenburg en Voorne en Putten, van vrijdag 26 april 1957 wordt over de bouw van deze huizen het volgende vermeld:

Er wordt in Spijkenisse met vaart gebouwd

Verolme kan bijna geen dag langer wachten

Naarmate de scheepswerf van Verolme vordert, blijkt hoezeer het nodig is, dat er spoed betracht wordt met de woningbouw in Spijkenisse. In plan Zuid worden reeds vele woningen afgeleverd, maar dit is slechts een druppel aan de Verolme-emmer. Gelukkig is het daarom, dat de bouwers

Van Straalen en Van der Have zulk voortreffelijk weer hebben bij hun bouwwerken in Spijkenisse. De eerste huizen in plan West komen al onder de kap en de weilanden, voorheen toebehorende aan de families Hogenboom en De Rijke, tonen al duidelijk het beeld van de nieuwe Verolmewijk die straks bij wijze van spreken bestormd zal worden door werknemers, die wel bij Verolme werken, maar die ook graag in Spijkenisse, dicht bij de scheepswerf, willen wonen. Voor de scheepswerf Verolme kan het niet snel genoeg gaan. Hoe eerder de woningen gereed

hoe beter, en wij hebben de indruk dat dit de bouwers wel duidelijk gemaakt wordt.

Spijkenisse moet nog wel een beetje wennen aan de kolossen van beton, die zo heel anders zijn dan de woningen, die vroeger gebouwd werden. Het doet voorlopig ook inderdaad vreemd aan. Een grote kraan zet bij wijze van spreken het ene betonstuk boven het andere en waar gisteren

nog niets te zien was, ziet men vandaag de omtreklijnen van een woning. De eerste vijftig woningen schieten dan ook al hard op. Verdeeld in zes blokken vormen zij een aardig geheel. Grote betonen kelders zijn verder al gereed, om er etagewoningen van te maken. Voor Spijkenisse nieuw, maar wel acceptabel.

De grondprijs van 1957 wijkt wel enigszins af van de prijzen van tien jaar geleden en men wil blijkbaar zoveel huizen als maar mogelijk is, bouwen op de daarvoor bestemde dure grond, zonder

daarbij te verwaarlozen, dat de nieuwe huizen niet als haringen in een ton bij elkaar liggen. Vandaar, dat er in plan West en in plan Zuid aardige doorkijkjes zijn gepland en het de bedoeling is, dat er hier en daar wat groen komt. Niettemin is het wel te hopen, dat de bewoners, die een eengezinswoning hebben, hun voortuinen wat opvrolijken, omdat zulks een aardig beeld kan geven. De winkeliers merken momenteel aan hun omzetten, dat er hele wat "vreemd" volk in Spijkenisse is komen wonen. Hoewel het des zaterdags in Spijkenisse nog niet bepaald druk is, blijkt toch, dat er vele nieuwe inwoners gebruik maken van de winkels. Zoals reeds eerder geschreven, geeft het de winkeliers de consequentie, dat zij dienen te zorgen voor een goed assortiment. Er wordt ook gevraagd naar een opticien, een fotograaf en een kleermaker, maar zo ver is het in Spijkenisse nog niet. Een jongeman kwam ons inlichtingen vragen over het huren van technische boeken. Hij kon niet begrijpen, dat er geen openbare leeszaal was. Een ander belde ons op om te vragen, of er een tennisclub was en een liefhebber van schaken zocht naar een vereniging, die zich op dit gebied bewoog. Hebt u nog even geduld, hebben wij gezegd. Het komt allemaal in orde. Ook vroeg ons iemand naar het adres der secretaris van de volkstuindervereniging. Wij konden het niet verstrekken. Vandaar dat wij de secretariaten van elke vereniging verzoeken, ons het adres, de naam van de vereniging en het doel te willen berichten.

Films en foto's van Oud Spijkenisse

De Oudheidkamer verzorgt op **zaterdag 6 mei a.s. om 13:30 uur** een historische, informatieve en gezellige middag in het auditorium van Bibliotheek de Boekenberg voor inwoners van Spijkenisse die hier al lang woonachtig zijn én voor inwoners die nieuwsgierig zijn naar de historie van hun stad. De jaren '50 en '60 staan hierbij centraal. Er worden films en foto's vertoond, verhalen verteld en vooral ervaringen uit het verleden met elkaar gedeeld. De Oudheidkamer geeft op deze middag, aan de hand van films en foto's, een indruk van de metamorfose die Spijkenisse heeft ondergaan. Op het programma staan o.a. een film over Koninginnedag 1937 in Spijkenisse en een ritje met de RTM over het eiland. Ook zal aan de hand van foto's een wandeling gemaakt worden door de straten van Spijkenisse uit de jaren 50

De middag is gratis toegankelijk, een vrijwillige bijdrage t.b.v. de Oudheidkamer wordt gewaardeerd. Wel dienen geïnteresseerden zich vooraf aan te melden. Dit kan door een gratis entreebewijs op te halen bij de klantenservice in de bibliotheek of door kaarten te bestellen via www.deboekenberg.nl

Datum : 6 mei
Locatie : De Boekenberg in het Auditorium op de 3^e etage
Aanvang : 13.30 uur